

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2008 vp

Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä joulukuuta 2008 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi so-

pimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 200/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- yksikön päällikkö Juha Ottman, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa lokakuussa 2007 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus on luonteeltaan jaetun toimivallan sopimus eli niin sanottu sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain Euroopan yhteisön toimivaltaan.

Sopimuksen tavoitteena on tukea Montenegron pyrkimyksiä demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen lujittamisessa, edistää Montenegron ja koko alueen poliittista, taloudellista ja institutionaalista vakauttamista muun muassa kansalaisyhteiskunnan kehittämisen, alueellisen kaupan integraation sekä eri alojen, varsinkin oi-

keus- ja sisäasioihin liittyvän yhteistyön kautta; kehittää osapuolten välistä poliittista vuoropuhelua, tukea Montenegron pyrkimyksiä kehittää taloudellista ja kansainvälistä yhteistyötään muun muassa lainsäädäntönsä lähentämisellä yhteisön säännöstöön; tukea Montenegron pyrkimyksiä saattaa päätökseen toimivaan markkinatalouteen siirtyminen sekä kehittää asteittain yhteisön ja Montenegron välinen vapaakauppa-alue.

Sopimuksen johdannossa osapuolet tunnustavat Montenegron aseman mahdollisena Euroopan unionin jäsenehdokkaana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että se täyttää kesäkuussa 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamat arviointiperusteet ja panee onnistuneesti täytäntöön tä-

män sopimuksen määräykset. Sopimuksella parannetaan siten asteittain Montenegron valmiuksia liittyä Euroopan unioniin.

Osapuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön. Sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen

kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen hyväksymismenettelyjensä päätökseen saattamisesta. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Euroopan unionin Länsi-Balkan-politiikan perustana on vuonna 1999 käynnistetty vakautus- ja assosiaatioprosessi, jonka kulmakivi on kunkin Länsi-Balkanin maan (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatia, Makedonia, Montenegro ja Serbia) kanssa solmittava vakautus- ja assosiaatiosopimus.

Serbia ja Montenegron perustuslain mukaisesti Montenegrossa järjestettiin toukokuussa 2006 kansanäänestys valtioliitosta eroamiseksi. Äänestyksen tuloksena maa julistautui itsenäiseksi 3 päivänä kesäkuuta 2006. Tämän seurauksena neuvosto valtuutti komission neuvottelemaan vakautus- ja assosiaatiosopimuksen Montenegron kanssa ja hyväksyi uudistetut neuvotteluohjeet. Sopimusneuvotteluja jatkettiin aiemmin saavutettujen tulosten pohjalta, kun Montenegron oli todettu täyttävän Serbia ja Montenegroille lokakuussa 2005 asetetun ICTY-ehdollisuuden (ICTY, entisen Jugoslavian alueen kansainvälinen rikostuomioistuin).

Montenegron vakautus- ja assosiaatiosopimus allekirjoitettiin Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 2007. Sopimus on valiokunnan saaman selvityksen mukaan varsin samankaltainen sekä rakenteensa että sisältönsä puolesta kuin Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jo aiemmin tekemät ja voimassaolevat vakautus- ja assosiaatiosopimukset Kroatian ja Makedonian

kanssa. Sopimus kattaa poliittisen vuoropuhelun ohella määräyksiä tavarakaupan, työvoiman, palvelujen ja pääomien liikkumisesta, alueellisesta yhteistyöstä sekä Montenegron lainsäädännön lähentämisestä yhteisön säännöstöön. Sopimus sisältää lisäksi määräyksiä yhteistyöstä eri aloilla, muun muassa oikeus- ja sääsioiden alalla.

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden ja Montenegron välille perustettava assosiaatio toteutetaan asteittain enintään viiden vuoden pituisen siirtymäkauden aikana. Lainsäädännön lähentämisen ja lainvalvonnan alalla Montenegron on alkuvaiheessa tarkoitus keskittyä yhteisön sisämarkkinasäännösten perusosiin sekä oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alaan ja kauppaan liittyviin aloihin.

Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä, että sopimuksen perustana on osapuolten sitoutuminen poliittisten ja taloudellisten vapauksien lisäämiseen sekä niiden sitoutuminen ihmisoikeuksien, myös kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen sekä vapaisiin ja oikeudenmukaisiin vaaleihin ja monipuoluejärjestelmään nojautuvien demokraattisten periaatteiden noudattamiseen.

Ulkoasiainvaliokunta pitää myönteisenä, että vakautus- ja assosiaatiosopimus luo puitteet Euroopan unionin ja Montenegron väliselle vuoropuhelulle, mikä mahdollistaa poliittisten ja taloudellisten suhteiden kehittämisen. Valiokunta korostaa, että vakautus- ja assosiaatiosopimuksen toimeenpano edellyttää Montenegron lain-

säädännön harmonisointia unionin lainsäädännön kanssa.

Ulkoasiainvaliokunta katsoo Montenegron EU-jäsenyysspyrkimyksen toteutumisen edellyttävän pitkäjänteistä työskentelyä ja saavutetun etenemisen säännöllistä arviointia muun muassa vakautus- ja assosiaationeuvoston puitteissa. Valiokunta pitää tärkeänä, että sopimuksen mukaan Montenegro sitoutuu jatkamaan ja edistämään alueellista yhteistyötä, jota yhteisö tukee teknisen avun ohjelmiensa avulla.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Luxemburgissa 15 päivänä lokakuuta 2007 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välillä tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pertti Salolainen /kok
vpj. Markku Laukkanen /kesk
jäs. Eero Akaan-Penttilä /kok
Pekka Haavisto /vihr
Eero Heinäluoma /sd
Antti Kaikkonen /kesk

Annika Lapintie /vas
Elisabeth Naucélér /r
Aila Paloniemi /kesk
vjäs. Tarja Filatov /sd
Juha Korkea-aho /kesk
Kimmo Sasi /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos O-P Jalonen.